

Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Addendum Wegencategoriseringsplan Lingewaard
Portefeuillehouder	J.H.A.P. Sluiter
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-812136

Beslispunten

1. De conclusies en aanbevelingen uit het verkeersonderzoek 'Impactanalyse 30 km/h Lingewaard' van 16 juni 2023 over te nemen;
2. Het addendum Wegencategoriseringsplan Lingewaard vast te stellen.

Inleiding

Na decennia van dalende cijfers, stagneert het aantal verkeersdoden in Nederland, terwijl het aantal verkeersgewonden al jaren toeneemt. Ook het verkeer verandert. Het wordt steeds drukker op de fietspaden. Er zijn nieuwe (stillere) voertuigen, zoals de elektrische fiets. Er zit steeds meer techniek in de auto, waar we mee moeten leren omgaan. Er is meer afleiding door social media, en mensen blijven op oudere leeftijd deelnemen aan het verkeer. De veranderende omstandigheden vragen om nieuwe maatregelen, want de huidige aanpak zorgt niet voor de gewenste trendbreuk. Er is hernieuwde, structurele aandacht nodig voor verkeersveiligheid. Dit is wat er staat in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid, gepubliceerd in december 2018. Het vormde de aanleiding om opnieuw aan de slag te gaan met het verbeteren van de verkeersveiligheid op landelijk niveau.

Binnen het Strategisch Plan Verkeersveiligheid is aandacht voor negen beleidsthema's, waaronder Veilige infrastructuur. Een veilige inrichting van wegen en fietspaden is een voorwaarde voor een veilige afwikkeling van het verkeer. Veilig ingerichte wegen kunnen ongevallen voorkomen en de letselernst van eventuele ongevallen beperken. Dit sluit aan bij de veiligheidsvisie Duurzaam Veilig. Wegbeheerders (Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten) zijn verantwoordelijk voor de bestaande- en nieuwe infrastructuur. Zij moeten risicovolle elementen in bestaande infrastructuur aanpakken en zorgen dat nieuwe infrastructuur zo veilig mogelijk wordt vormgegeven.

Het verbeteren van de verkeersveiligheid op wegen kan door risicogestuurd te gaan werken. Dit door van tevoren initiatief te nemen om risico's aan te pakken, in plaats van pas maatregelen te nemen als er een ongeluk is gebeurd. Daarvoor is het belangrijk om de potentiële risico's in beeld te brengen. Recente studies laten zien dat met name wegen die in de praktijk zowel een verblijfsfunctie als verkeersfunctie vervullen een verhoogd verkeersveiligheidsrisico hebben. Het gaat dan over de wegen met een dubbelfunctie. Juist op dit soort wegen is de snelheidslimiet vaak nog 50 kilometer per uur (km/h) en is er beperkte ruimte voor een veilige weginrichting (zoals vrijliggende fietspaden). Dit geldt ook voor sommige wegen die van oudsher een duidelijke verkeersfunctie hebben, maar waar een veilige 50 km/h-inrichting niet of deels mogelijk is. Hier is nog veel winst te behalen op het gebied van verkeersveiligheid. Dit vraagt om de introductie van een nieuwe wegcategorie, de GOW30.

Naar aanleiding van een aangenomen motie in de Tweede Kamer (eind 2020) is het CROW aan de slag gegaan met het opstellen van een afwegingskader als hulpmiddel voor wegbeheerders. In november 2021 heeft het CROW het Afwegingskader 30 km/h gepubliceerd. Hiermee kunnen wegbeheerders zelf bepalen op welke wegen het wenselijk is om de snelheidslimiet te verlagen naar 30 km/h en op welke wegen een limiet van 50km/h veilig mogelijk is. In mei 2023 heeft het CROW de Handreiking voorlopige

inrichtingskenmerken GOW30 uitgebracht, die voortborduurde op het Afwegingskader 30km/h. De handreiking gaat in op de inrichtingskenmerken die horen bij de nieuwe wegcategorie GOW30.

In de gemeente Lingewaard is er de laatste jaren ook veel aandacht voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. In 2020 is het Wegencategoriseringsplan Lingewaard vastgesteld. Het bevat een visie over het gebruik van de wegen door het gemotoriseerd- en fietsverkeer, waarbij functie, vormgeving en gebruik in de toekomst in balans zijn gebracht. Het Wegencategoriseringsplan vormt het beleidskader bij de inrichting van onze wegen en sluit aan bij de principes van Duurzaam Veilig. In 2021 is het Maatregelenprogramma GMP-plus vastgesteld. Daarbij heeft uw raad prioriteit gegeven aan de aanpak van de top 10 maatregelen. Begin 2022 is de Mobiliteitsvisie Lingewaard vastgesteld met als één van de strategische mobiliteitsopgaven 'Verkeersveiligheid heeft prioriteit'. Eind 2022 heeft uw raad naar aanleiding van een inwonersinitiatief het college de opdracht gegeven om het Wegencategoriseringsplan Lingewaard 2020 aan te passen op basis van de nieuwe richtlijnen van GOW30. Tijdens deze raadsvergadering heeft uw raad ook een motie aangenomen met soortgelijke strekking.

Er is gestart met het uitvoeren van een verkeersonderzoek 'Impactanalyse 30 km/h Lingewaard' (bijlage 1). In het onderzoek is gekeken naar de verkeerseffecten in Lingewaard door het verlagen van de snelheidslimiet op meer wegen naar 30 km/h. In augustus 2023 is het rapport breed gedeeld met belanghebbenden en hebben de woordvoerders mobiliteit van de verschillende fracties een toelichting gekregen. Daarnaast zijn belangrijke partners, zoals de hulpdiensten, om hun mening gevraagd.

De resultaten van het verkeersonderzoek, maar ook de opgehaalde informatie uit participatie, is gebruikt voor het opstellen van voorliggend addendum (bijlage 2).

Beoogd effect

Het aanscherpen van het Wegencategoriseringsplan Lingewaard op basis van de recente landelijke ontwikkelingen, zodat de huidige- en toekomstige infrastructurele maatregelen daaraan getoetst en als zodanig ingericht kunnen worden

Argumenten

1.1 Het behoud van 50 km/h op gebiedsontsluitingswegen is belangrijk voor de hiërarchie in het wegennet
Het verkeersonderzoek laat zien dat het niet wenselijk en haalbaar is om de snelheidslimiet op alle wegen binnen de bebouwde kom van Lingewaard te verlagen naar 30 km/h. Dit zorgt voor een fundamentele verschuiving in verkeersstromen waardoor de hiërarchie in het wegennet verloren gaat. Voor de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid blijven veilige 50km/u-wegen nodig, waar het gemotoriseerde verkeer redelijk vlot kan doorstromen. Daarnaast is het belangrijk voor de rijtijden van hulpdiensten en het openbaar vervoer. Deze conclusie sluit aan bij de adviezen voortkomend uit het Afwegingskader 30 km/h van het CROW.

1.2 Het verlagen van de snelheidslimiet en aanpassen van de weginrichting op meer wegen zorgt voor een verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid

In het verkeersonderzoek is aanbevolen om te beginnen met het verlagen van de snelheidslimiet op alle erftoegangswegen (type I en II), in het addendum hernoemd tot de wegcategorieën GOW30 en ETW, naar 30 km/h. Hiermee wordt de hiërarchie in het wegennet versterkt. De verkeersfunctie van bestaande gebiedsontsluitingswegen wordt nog belangrijker. Terwijl de gevolgen voor de verkeersstromen en bereikbaarheid op alle overige wegen beperkt blijven. In de praktijk gaat het vooral over woonstraten en wegen met een dubbelfunctie. Met name op wegen met een dubbelfunctie is de snelheidslimiet vaak nog 50 km/h en is beperkte ruimte voor een veilige weginrichting (zoals de toepassing van vrijliggende fietspaden). Het is dan veiliger om de snelheidslimiet te verlagen naar 30 km/h en de weginrichting daarop aan te passen.

1.3 De inhoud van het rapport is in lijn met de adviezen van belangrijke partners

De hulpdiensten (politie, brandweer en ambulance), provincie Gelderland en busmaatschappij Connexxion zijn als belangrijke partners om hun mening gevraagd (bijlage 3). Dit omdat een verandering in het beleid de verkeersstromen in Lingewaard en daarmee de rijtijden van hulpdiensten en het openbaar vervoer kan beïnvloeden. De partners hebben kennis genomen van het rapport en gereageerd op de verschillende scenario's. De ontvangen reacties hebben allen dezelfde strekking, namelijk het behoud van 50 km/h op de bestaande gebiedsontsluitingswegen. Daarbij is het verlagen van de snelheidslimiet op alle overige wegen bespreekbaar. De partners worden graag betrokken wanneer een GOW50-weg niet veilig als 50 km/h-weg kan worden ingericht en aanvullende maatregelen nodig zijn.

2.1 Het addendum sluit aan bij de aangenomen motie en het inwonersinitiatief

Op 15 december 2022 heeft uw raad het college naar aanleiding van een inwonersinitiatief de opdracht gegeven om het Wegencategoriseringsplan Lingewaard 2020 aan te passen op basis van de nieuwe richtlijnen van GOW30. Tijdens deze raadsvergadering heeft uw raad ook een motie aangenomen. Het college is verzocht om zodra er landelijk een eenduidig afwegingskader is voor GOW30-wegen, met bijbehorende ontwerpprincipes en inrichtingskenmerken, uw raad een gemotiveerd voorstel voor te leggen over hoe dit wordt opgenomen in of toegevoegd aan het huidige Wegencategoriseringsplan. Via het addendum is hier uitvoering aan gegeven.

2.2 Het addendum is een doorvertaling van het verkeersonderzoek 'Impactanalyse 30 km/h Lingewaard'

Het verkeersonderzoek laat zien dat het voor Lingewaard belangrijk is om op een aantal wegen de snelheid te verlagen en de weginrichting aan te passen. Lagere snelheden verminderen de kans op ernstige ongevallen en geven bestuurders meer tijd om te reageren. Een passende weginrichting zorgt voor een geloofwaardig en herkenbaar wegbeeld dat bijdraagt aan het vertonen van het gewenste verkeersgedrag. In het addendum staat beschreven in welke vorm en op welke manier dit in Lingewaard mogelijk is. Zo zijn de inrichtingskenmerken van wegen en kruispunten aangepast op basis van voorlopige aanbevelingen van het CROW. Ook zijn dwarsprofielen opgesteld die als basis dienen bij de aanpak van infrastructuur.

2.3 Het addendum sluit aan bij de Mobiliteitsvisie Lingewaard, 30 waar het kan.

In de Mobiliteitsvisie Lingewaard staat een aantal strategische mobiliteitsopgaven, waaronder 'Verkeersveiligheid heeft prioriteit'. Eén van de hoofdpunten is van 50 naar 30 waar het kan, zodat de auto met beheerste snelheid door woongebieden rijdt. Het addendum geeft antwoord op de vraag op welke wegen het op termijn wenselijk is de snelheidslimiet te verlagen naar 30 km/h met bijbehorende weginrichting.

Kanttekeningen

1.1 In het verkeersonderzoek is geen rekening gehouden met de mogelijkheid om op wegen waar een GOW50-profiel niet of deels mogelijk is, onder voorwaarden te verlagen naar 30 km/h.

In het verkeersonderzoek is de oorspronkelijke categorisering van wegen gehandhaafd. Voor de doorrekening van de verschillende scenario's is gebruik gemaakt van het regionaal verkeersmodel. Een aanname in het model is dat wegen ook als zodanig zijn ingericht. In de praktijk is dat niet overal het geval of mogelijk. Het Afwegingskader 30 km/h van het CROW is een hulpmiddel om te bepalen waar het wenselijk is de snelheidslimiet te verlagen. Dit draagt bij aan een verbetering van de verkeersveiligheid.

In het addendum is hier rekening mee gehouden door een vergelijkbaar stappenplan te ontwikkelen voor de aanpak van GOW50-wegen in Lingewaard. Het doorlopen van het stappenplan leidt tot onderbouwde keuzes voor het al dan niet verlagen van de snelheid op een (deel van een) weg. Het stappenplan biedt houvast om alle belangen te wegen, afwegingen te maken en keuzes te onderbouwen. Echter is iedere situatie uniek en blijft maatwerk nodig.

2.1 In het addendum zijn de voorlopige inrichtingskenmerken van de wegcategorie GOW30 opgenomen
Het CROW heeft in april 2023 de Handreiking voorlopige inrichtingskenmerken GOW30 gepubliceerd. Het betreft voorlopige aanbevelingen, omdat er in praktijk geen tot nauwelijks ervaring is opgedaan. De inrichtingskenmerken voor een GOW30 kunnen pas definitief vastgesteld worden wanneer de effecten in de praktijk voldoende zijn aangetoond. Daarom is er gewerkt met de voorlopige inrichtingskenmerken. Wanneer de definitieve inrichtingskenmerken over een aantal jaren dusdanig afwijken en niet passen binnen het bestaande beleidskader, legt het college uw raad een herziene versie van het addendum voor.

2.2 Het Vossenhol blijft qua wegcategorie gecategoriseerd als GOW50

Het Vossenhol heeft een belangrijke verkeersfunctie als verbinding tussen Bemmelen en Nijmegen. Uw raad heeft op 26 oktober 2023 via een motie verzocht om het Vossenhol in te gaan richten als GOW30. Er is een wegprofiel GOW30 (variant met aanliggend verhoogde fietspaden) qua ruimte haalbaar wanneer het stappenplan voor GOW50-wegen uit het addendum wordt toegepast. Een belangrijk aandachtspunt is te onderzoeken of de lagere snelheid functioneel en in praktijk mogelijk is.

Financiën

Dit voorstel heeft geen directe financiële gevolgen. De gemeente neemt maatregelen bij wegreconstructies, rioolvervangingen en infrastructurele projecten. Het Wegencategoriseringsplan Lingewaard vormt het uitgangspunt. Dit betekent niet dat een dergelijke visie op korte termijn tot grootschalige maatregelen leidt.

Een zeer grove raming laat zien dat er al snel tussen de € 25.000.000,- en € 35.000.000,- nodig is voor de herinrichting van alle GOW30-wegen. Dit heeft vooral te maken met het gewenste wegprofiel (o.a. fietsstroken in rood asfalt en snelheidsremmers) dat meestal zorgt voor een volledige reconstructie. Daarom is het belangrijk om de mogelijkheden te verkennen om werk-met-werk te maken. De komende maanden wordt gewerkt aan een meerjarenplanning voor de omvorming van ETW I-wegen naar GOW30-wegen, met bijbehorende weginrichting voor de periode 2025-2029. Het streven is om uw raad in de eerste helft van 2024 via een informatienota te informeren over deze planning. Daarbij is gekeken naar de meerkosten voor verkeer en de mogelijke dekking, waarbij in de begroting al werk-met-werkbudget is opgenomen. Een aantal lopende projecten kunnen na vaststelling van het addendum iets duurder uitvallen door aanscherping van de inrichtingskenmerken. Dit wordt per project nader bekeken.

Het is belangrijk om de wegen die niet in aanmerking komen voor onderhoud of een reconstructie, maar waar een aanpassing van de weginrichting wel urgent is, op te nemen in het Maatregelenprogramma GMP-plus dat in 2025 geactualiseerd gaat worden. In dat kader heeft uw raad de mogelijkheid om de aanpak van wegen of kruispunten prioriteit te geven.

Communicatie en participatie

In de periode 2021-2022 is uw raad op verschillende momenten en manieren bijgepraat over de landelijke discussie 50-30 km/h. Dit in de vorm van memo's en raadsinformatienota's. Ook bent u geïnformeerd via een technische toelichting.

In april 2023 is uw raad meegenomen in het proces om te komen tot een aanpassing van het Wegencategoriseringsplan Lingewaard 2020. Tijdens de uitvoering van het proces is een aantal stappen doorlopen. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de indieners van het inwonersinitiatief over het proces. Belanghebbenden, zoals de initiatiefnemers, wijkplatforms en dorpsraden zijn geïnformeerd over de resultaten van het verkeersonderzoek. Daarbij is de mogelijkheid gegeven om te reageren op de inhoud van het rapport. Enkele bewonersgroepen hebben hier gebruik van gemaakt. Het rapport is vooral voor kennisgeving aangenomen. Vervolgens hebben de woordvoerders mobiliteit van de verschillende fracties een toelichting gekregen op het rapport en de vervolgstappen. Tot slot zijn de belangrijke partners, zoals de hulpdiensten, om hun mening gevraagd.

Het concept addendum is na besluitvorming in het college gedeeld met belanghebbenden en partners. Hen is gevraagd om deze informatie te delen met hun achterban. Daarmee is het proces zorgvuldig doorlopen.

Voortgang

Na besluitvorming in uw raad delen we het addendum met onze inwoners via de bekende kanalen. Zo wordt het gepubliceerd op www.openbarebekendmakingen.nl. Ook worden belanghebbenden en partners geïnformeerd over het raadsbesluit.

Dit addendum treedt in werking, de dag na vaststelling ervan door uw raad.

In de periode na besluitvorming gaan we door met de uitvoering van het Wegencategoriseringsplan Lingewaard. Zoals eerder gemeld worden maatregelen genomen bij wegreconstructies, rioolvervangingen en infrastructurele projecten, omdat het niet mogelijk is alle GOW30-wegen direct aan te pakken. Op dit moment wordt in Lingewaard al gewerkt aan:

Wegreconstructies en rioolvervangingen

Op dit moment is er een rioolvervangingsproject gaande in de Gochsestraat te Huissen. De planning is deze weg in 2024 te voorzien van een GOW30-profiel.

Maatregelenprogramma GMP-plus

De Huismanstraat en de Bredestraat in Huissen zijn onderdeel van de top 10 maatregelen uit het Maatregelenprogramma GMP-plus. Beide wegen worden de komende jaren voorzien van een GOW30-profiel. In het programma staat ook een aantal lopende infrastructurele projecten, waaronder De Plak in Bemmelen. Hier gaan we de komende jaren ook een GOW30-profiel toepassen.

Wegencategoriseringsplan Lingewaard

In de tussentijd gaan we door met de uitvoering van kleinschalige maatregelen om dichterbij het ideaalbeeld te komen. Hierbij kan gedacht worden aan de plaatsing van de zoneborden, markeringen en enkele drempels of plateaus om de verkeersveiligheid te verbeteren. De kosten voor kleinschalige maatregelen worden gedekt uit de post Maatregelen Wegencategoriseringsplan (321144).

Sinds 2020 hebben we hiermee zowel binnen als buiten de bebouwde kom maatregelen genomen. Dit heeft geresulteerd in lagere snelheden en een verbetering van de verkeersveiligheid. Denk aan maatregelen om woongebieden zoals de Gildestraat e.o. in Gendt of de Touwslagersbaan e.o. in Huissen 30 km/h te maken.

Notitie GOW50-wegen

Door het inwonersinitiatief en de aangenomen motie is de discussie over de gewenste snelheidslimiet op wegen binnen de bebouwde kom van Lingewaard in een stroomversnelling geraakt. In de regio Arnhem-Nijmegen is Lingewaard één van de koplopers. Het addendum beschrijft de manier waarop Lingewaard hiermee omgaat. Echter volgens de planning verkeersonderzoeken GMP-plus zouden we hier pas in 2024 onderzoek naar gaan doen. Dit moment gaan we gebruiken voor de toetsing van GOW50-wegen aan het basisprofiel. Daarmee wordt duidelijk op welke wegen een opgave ligt. Wederom is het streven om werk-met-werk te maken. De wegen die op korte termijn niet in aanmerking komen voor een volledige reconstructie worden in 2025 toegevoegd aan het te actualiseren Maatregelenprogramma GMP-plus.

Duurzaamheid

N.v.t.

Bijlagen

- Bijlage 1. Verkeersonderzoek 'Impactanalyse 30km/h Lingewaard'
- Bijlage 2. Addendum Wegencategoriseringsplan Lingewaard
- Bijlage 3. Reacties partners
- Bijlage 4 Concept raadsbesluit Addendum Wegencategoriseringsplan Lingewaard

Bemmel, 31 oktober 2023

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,
de secretaris, de burgemeester,

drs. I.P. van der Valk

dr. P.T.A.M. Kalfs